

YANGIN

MEVZUAT

- RG:26/7/2002 - 24882 Binaların yangından korunması Hakkında Yönetmelik
- RG: 19/12/2007 - 26735 Binaların yangından korunması Hakkında Yönetmelik
- RG:09/09/2009-27344 Binaların yangından korunması Hakkında Yönetmelik

YANGIN

Yangın Nedir?

Yangın üç bileşenin kontrolsüz etkileşimi sonucunda meydana gelen kimyasal bir olaydır

Oksijen - Isı Kaynağı - Yanıcı Madde

Yangın, yararlanmak amacı ile yakılan ateş dışında denetlenemeyecek aşamalara ulaşması muhtemel olan, iş ve insan güvenliği için risk oluşturan ve müdahale gerektiren yanma olayıdır.

Yangının Sebepleri

- **Yangınlardan korunma önlemlerinin alınmaması,** (Elektrik kontağı, ısıtma sistemleri ve parlayıcı patlayıcı maddelerin yeterince korunmaya alınmaması vb..)
 Elektrik aksamının teknik koşullara göre yapılması, LPG tüplerinin doğru kullanılması bacaların temizlenmesi, parlayıcı patlayıcı maddeler için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.
- **Bilgisizlik,** (soba ve kalorifer sistemlerini yanlış yerleştirmek, tavan arasına ve çatıya kolay tutuşabilen sıvılar koymak vb..)
- **İhmal ve dikkatsizlik,** (Söndürülmeden atılan sigara izmariti, söndürülmemiş ocak, prizde unutulmuş ütü vb..)
- **Kazalar,** (Düşme, çarpma vb..)
- **Sıçrama,** (kontrol altındaki bir ateşin parlama ve patlama ile sıçraması vb..)
- **Sabotaj,** (Kasten çıkarılan yangınlar, terör eylemleri vb..)
- **Tabiat olayları,** (Yıldırım düşmesi, depremler vb..)

İSTATİSTİKLERDE YANGIN SEBEPLERİ

TÜRKİYE ORTALAMA YANGIN İSTATİSTİKLERİ		
Sigara / Üstüdü	5836	42%
Elektrik kontağı	3262	23%
Baca	1121	8%
LPG	752	5,20%
Kasıtlı	524	3,50%
Kıvılcım sıçraması	445	3%
Elektrik aletleri	398	2,60%
Yakıtlar	154	1%
Çocukların neden olduğu	407	2,60%
Diğerleri	1930	14%

YANMA ÇEŞİTLERİ

- Yavaş yanma
- Kendi Kendine Yanma
- Hızlı yanma
- Parlama

YAVAŞ YANMA

- Aşağıdaki durumlarda meydana gelir;
 - a)Yanıcı maddenin yapısal özelliğinden dolayı yanıcı buhar veya gaz oluşturmadığı durumlar
 - b)Ortamda bulunan ısı yetersizliği
 - c)Oksijen yetersizliği

Örn: Demirin paslanması

KENDİ KENDİNE YANMA

- Yavaş yanmanın zaman içerisinde hızlı yanma olayına dönüşmesi halidir.

Örn: Bitkisel kökenli yağlı maddelerin, havadaki oksijenle normal hava ısısında birleşerek çürümeye (oksitlenmeye) başlamasıdır. Bu oksitlenme ile zaman içerisinde ortamdaki ısı yükselir, şayet ısı alev almaya yetecek dereceye ulaşırsa kendi kendine yanma gerçekleşir.

HIZLI YANMA

İki grupta incelenebilir:

Alevli yanma : Yanmanın bütün belirtilerinin olduğu bir olaydır.
Yanmanın belirtileri alev, ısı, ışıktır.

Korlaşma: Bazı maddelerin yanması korlaşma halinde olmakta,
alevlenme olmamaktadır. (kok ve odun kömürü ile sigara)

PARLAMA ve PATLAMA

PARLAMA

- Parlayıcı maddelerin belli oranda hava ile homojen karışımları, çok kolay bir şekilde alev olarak yanmasına sebep olurlar. Bu tür yanmalara parlama adı verilir. Kolayca ateş alan maddelerde görülen bir olaydır.

Örnek: benzin buharlarının yanması gibi..

PATLAMA

- Maddenin tamamının ısı veya vurma-çarpma gibi bir etki altında bir anda büyük ölçüde genişleyerek yüksek basınçta çeşitli gazlar oluşturması ve etrafını zorlayıp patlamalar şeklinde yanması olayıdır.

Örnek: Asetilen gazının patlaması.

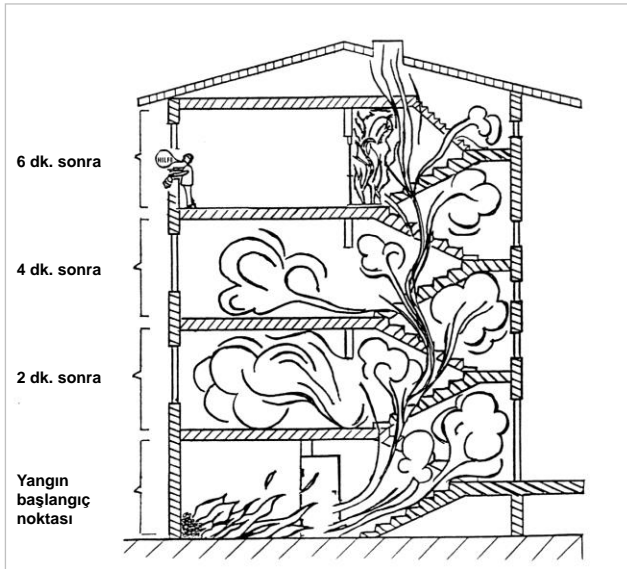
YANGIN EĞİTİMİ

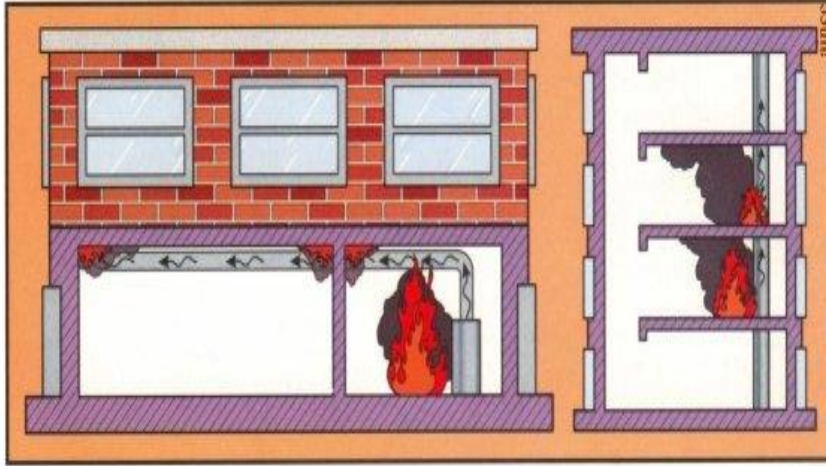
•YANGINLA MÜCADELE İŞLEMİNDEN ÖNCE

- NE İLE MÜCADELE ETTİĞİMİZİ BİLMELİYİZ!
- NE YANIYOR?
- NE TİP BİR YANGIN?
- DOĞRU BİR ŞEKİLDE MÜDAHALE ETMELİYİZ!

YANMA TOKSİK GAZLARININ BİNA İÇİ DAĞILIMI ve ISI TRANSFERİ

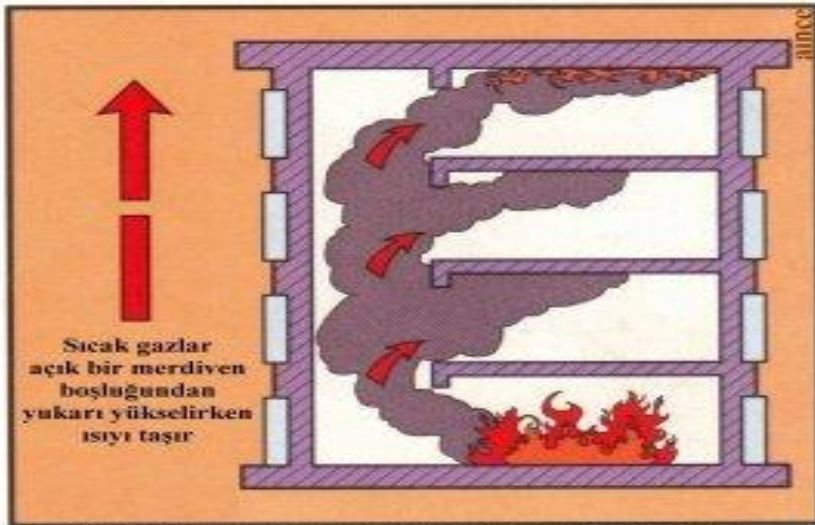

YANGIN YAYILIMI

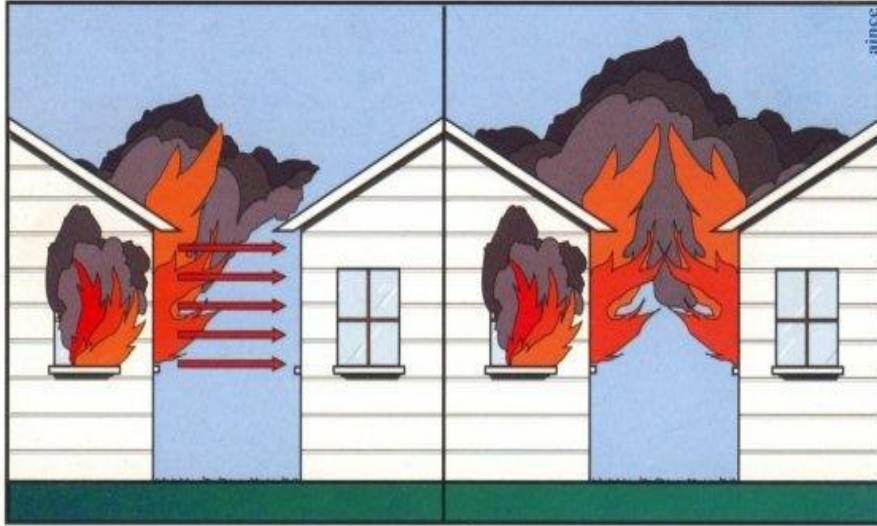
İLETİMLE (CONDUCTION) ISI TRANSFERİ: Isıl iletken olan metal borular, ısıyı uzak mesafelere aktararak etrafındaki yanıcı maddelerin sıcaklığını tutuşma noktasına yükseltir ve yanmalarına sebep olur.

YANGIN YAYILIMI

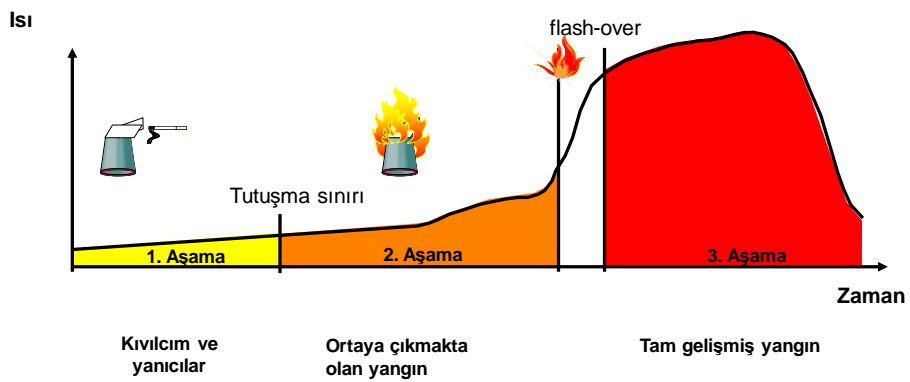
TAŞINIMLA (CONVECTION) ISI TRANSFERİ

YANGIN YAYILIMI

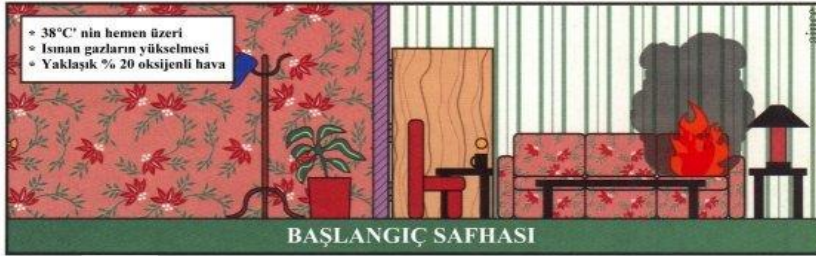

İŞINIMLA (RADIATION) ISI TRANSFERİ: Isı ışınları her yöne ve doğrusal olarak yayılır.

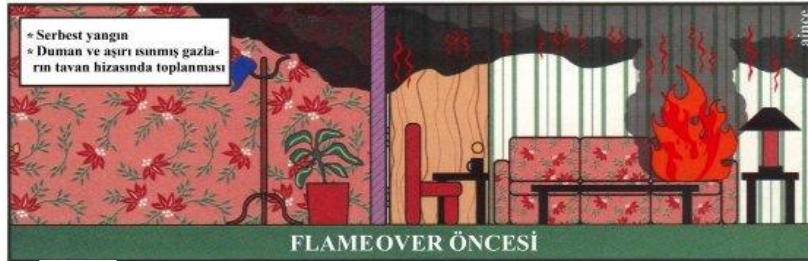
YANGIN AŞAMALARI

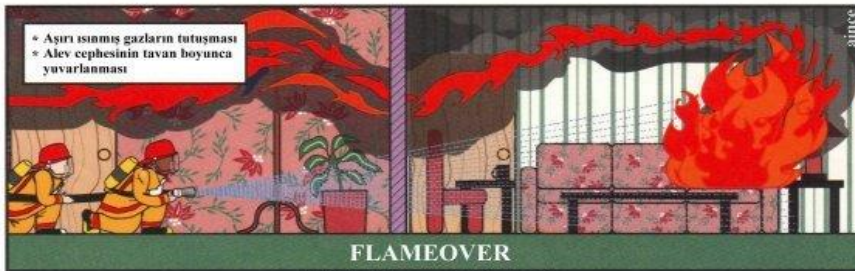
YANGIN SAFALARI

Bir yangının ilk safhaları, yangının başlangıç safhası olarak değerlendirilir.

Yarım yanmış gazlar tavan hizasında toplandığında Flameover öncesi durumu oluşur.

Şel neover' a bir örnek

9: Yanma periyodunun denge hali

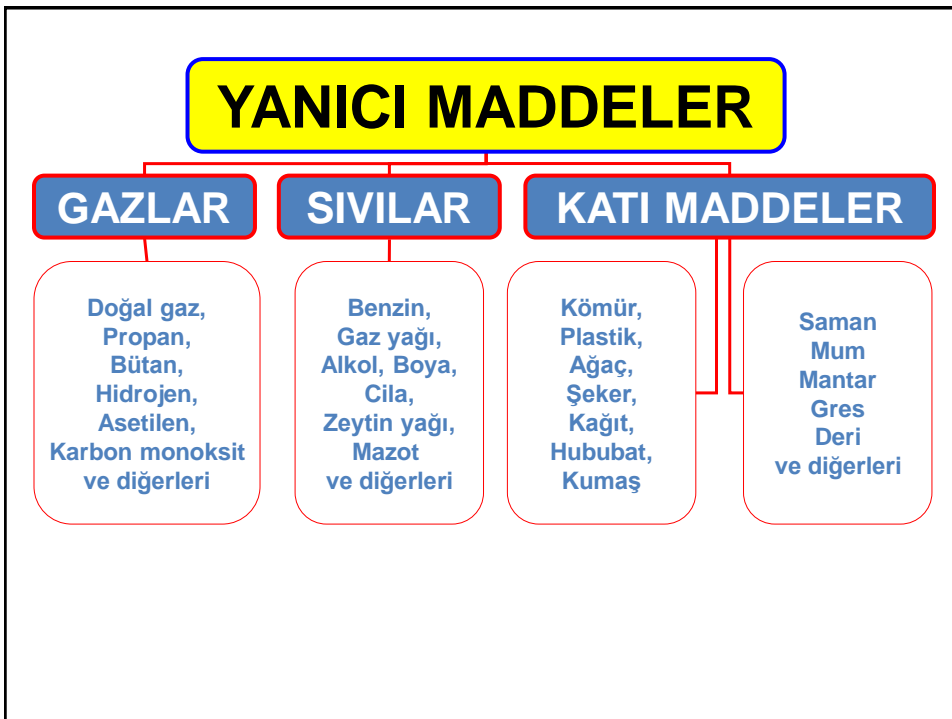
Bir yangının koruma safhası da denilen son aşaması

Backdraft öncesinde yangının devamı için yetersiz oksijen ortamı söz konusudur.

Backdraft olayı itfaiyeciler için bir yangın olayında karşılaşılabilecekleri en tehlikeli durumdur.

<u>Sınıflar</u>	<u>Materyaller</u>
Yanıcı ve köz oluşturuçü yanıcılar (Karbon içeren madde yangınları) karbonlar	Kağıt, odun, tekstil, kömür, ot, doküman, plastik
Yanıcı sıvılar	Alkol*, Benzin, katran, asfalt, Yağılı Boya, Makine Yağı
Yanıcı gazlar	Metan, Butan, Propan, Hidrojen, Asetilen, LPG
Yanıcı metaller ve alaşımlar**	Sodyum, Potasyum, Magnezyum, Alüminyum, Lityum,

*Alkoller birçok köpüğe dayanıklıdır.
 ** Müdahale uzman gerektirir.

SÖNDÜRME YÖNTEMLERİ

- **ISIYI SOĞUTARAK UZAKLAŞTIR.** Soğutarak söndürme prensipleri içerisinde en çok kullanılanıdır. Suyun fiziksel-kimyasal özelliğı, **yanıcı maddeyi boğar** ve **yanıcı maddeden ısı** olarak yangının sönmelerini sağlar.
- **OKSİJENİ BOĞARAK UZAKLAŞTIR.** Yangının oksijenle ilgisinin kesilmesi veya azaltılması olayıdır.
- **YANICI MADDEYİ KAYNAĞINDAN KESEREK UZAKLAŞTIR.** Yanan maddelerin dağıtılmasıyla yangın nedeni olan **yüksek ısı bölünür**, bölünen ısı düşer ve yangın yavaş yavaş söner. **Akaryakıt yangınlarında bu tip söndürme uygulanmaz.**

Taşınabilir Söndürme Cihazları

- **A Sınıfı** yangın çıkması muhtemel yerlerde, **öncelikle çok maksatlı kuru kimyevi toz**,
- **B Sınıfı** yangın çıkması muhtemel yerlerde, **öncelikle çok maksatlı kuru kimyevi toz, karbondioksit veya köpüklü**,
- **C Sınıfı** yangın çıkması muhtemel yerlerde, **öncelikle kuru kimyevi toz veya karbondioksit**
- **D Sınıfı** yangın çıkması muhtemel yerlerde, **öncelikle kuru metal tozlu**

* Yönetmelik; madde 99

YANGIN SINIFLARI

	<u>Sınıflar</u>	<u>Materyaller</u>	<u>Söndürücüler</u>
	Yanıcı ve köz oluşturuçu yanıcılar	Kağıt, Odun, Tekstil, Atıklar	Toz,
	Yanıcı sıvılar	Alkol, Benzin, Boya, Yağ	Köpük, Toz, Karbondioksit
	Yanıcı gazlar	Butan, Propan	Toz, Karbondioksit
	Yanıcı metaller ve alaşımlar	Magnezyum, Alüminyum, Titan	Metal yangını - Söndürücü Tozları

SU – SÖNDÜRÜCÜLERİ

Yangın Sınıfları:

Hacim · 6 lt.
Püskürme süresi · 33 sn.

Etkisi · Yangını soğutur

Avantajı · Diğer söndürücülerle kıyasla daha az kirlilik bırakır

Dezavantajı · Elektrik akımlarını iletir

KARBONDİOKSİT – SÖNDÜRÜCÜLERİ (CO₂)

Yangın Sınıfları:

ve bilgisayar merkezlerinde kullanılır

Hacim · 6 kg
Püskürme süresi · 13,5 sn.

Etkisi · Yangını boğar
· Havadaki oksijeni azaltır

Avantajı · Hiç kirlilik bırakmaz; Bilgisayar ve elektronik cihazlarda kullanılabilir

Dezavantajı · Oksijeni azaltır
· Tüp boğazında ısı (-) 78 derece ve daha soğuk olabilir

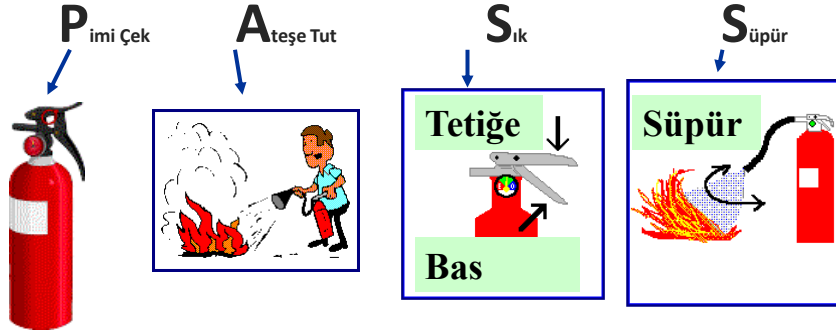
ABC – TOZ – SÖNDÜRÜCÜLERİ**Yangın Sınıfları:**

- Hacim** · 1, 2, 6, 12, 25, 50 ve 100 kg
Püskürme süresi · 20 sn.
- Etkisi** · Yangını boğar
 · Yangının genişleme aksiyonunu daraltır
- Avantajı** · A, B ve C - sınıfı yangınları söndürür
- Dezavantajı** · Solunum yollarını tahriş eder
 · Büyük kirlilik bırakır

KÖPÜK – SÖNDÜRÜCÜLERİ**Yangın Sınıfları:**

- Hacim** · 6 lt.
Püskürme süresi · 29 sn.
- Etkisi** · Yangını boğar ve soğutur
- Avantajı** · Köpük toz söndürücüsüne kıyasla daha az kirlilik bırakır
 · 9 sn. daha uzun püskürebilir
- Dezavantajı** · C – Sınıfı – Yangın söndürmede kullanılamaz

Söndürücü Kullanımı

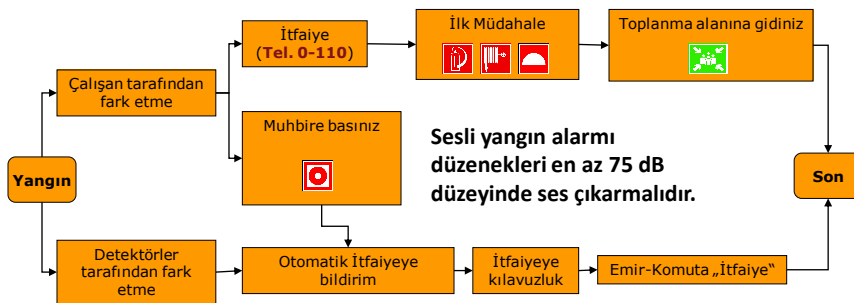
YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARININ KULLANILMASI

BİNALARDA KURULACAK YANGINDAN KORUNMA EKİPLERİ

ACİL DURUM ZİNCİRİ (YANGIN)

İnsan Hayatı Her Zaman Yangın'a Müdahale'den Önceliklidir!

YÖNETMELİKTEN BAZI ÖNEMLİ NOTLAR

- Hastanelerde, huzurevlerinde, anaokullarında vb. yerlerde sulu veya temiz gazlı söndürme cihazlarının tercih edilmesi gerekir.
- Düşük tehlike sınıfında her 500 m²,
Orta tehlike ve yüksek tehlike sınıfında her 250 m²
alan için 1 adet uygun tipte 6 kg'lık kuru kimyevî tozlu veya eşdeğeri gazlı yangın söndürme cihazları bulundurulması gerekir.
- Söndürme cihazlarına ulaşma mesafesi en fazla 25 m olur.
- Zeminden olan yüksekliği yaklaşık 90 cm'yi aşmayacak şekilde montaj yapılır.
- Otoparklarda, depolarda, tesisat dairelerinde ve benzeri yerlerde ayrıca tekerlekli tip söndürme cihazı bulundurulması mecburidir.
- Söndürme cihazlarının standartlarda belirtilen hususlar doğrultusunda **yılda bir kez yerinde genel kontrolleri** yapılır ve **dördüncü yılın sonunda içindeki söndürme maddeleri yenilenerek** hidrostatik testleri yapılır.

Kaçış Merdivenleri

- Duvar, taban ve tavanında hiçbir yanıcı madde kullanılamaz
- Yangına en az 120 dk dayanabilen duvar ve 90 dk dayanabilen duman sızdırmaz kapı
- Havalandırılması ve basınçlandırılması gerekir

Acil Çıkış

- Bütün binalarda en az iki adet bulunmalı
- 25 kişiden fazla yüksek tehlikeli mekanlarda en az 2
- 50 kişiden fazla her mekanda en az 2
- 500 kişiden fazla her mekanda en az 3
- 1000 kişiden fazla her mekanda en az 4

Kaçış Rampaları

- Eğimi % 10 dan daha dik olamaz
- Tabanında kaymayı önleyen malzeme bulunmalı ve
- 1000 kişiden fazla her mekanda en az 4

Kaçış Yolu Kapıları

- Genişliği en az 80 cm, yüksekliği 200 cm
- Turnike ve dönel kapılar çıkış yolu olamaz
- Kilitli olmamalı ve dışa açılmalı
- Kaçış merdiveni kapıları en az 90 dk. yangına dayanıklı olmalı

İŞARETLER

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
Kırmızı	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
Mavi	Emredici (zorunluluk) işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil kaçış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler

Yasaklayıcı İşaretler

Daire biçiminde, Beyaz zemin üzerine siyah piktogram, kırmızı çerçeve ve diyagonal çizgi

Ateşle yaklaşma

Yayalar geçemez

Suyla söndürmek yasaktır

Sigara içilmez.

Ellemek yasaktır

Ellemeyiniz,
Yüksek voltaj

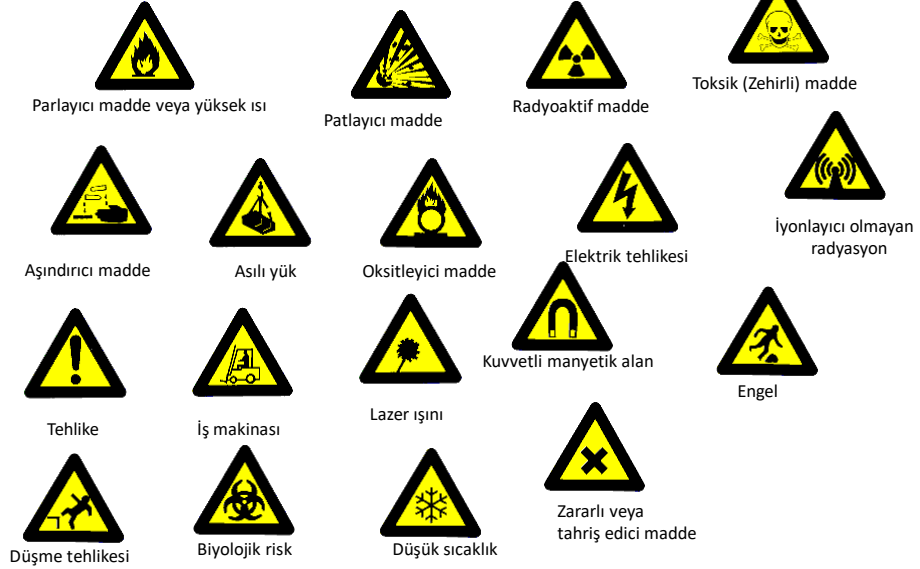
Forklift kullanımı yasaktır

İçilmez

Uyarı İşaretleri

Üçgen şeklinde, Sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve

Emredici İşaretler

Daire biçiminde, Mavi zemin üzerine beyaz piktogram

Yangın İşaretleri

Dikdörtgen veya kare biçiminde, Kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

Yangın Tüpü

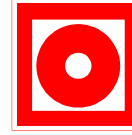
Yangın Telefonu

Yangın Merdiveni

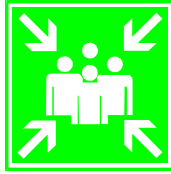
Yangın Hortumu

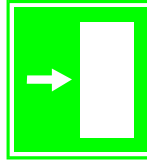
Yangın Muhbiri

Acil Çıkış ve İlk Yardım İşaretleri

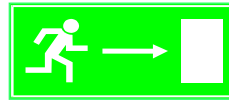
Dikdörtgen veya kare biçiminde, Yeşil zemin üzerine beyaz piktogram

Toplanma Yeri

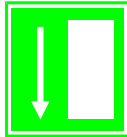
Acil Çıkışlar

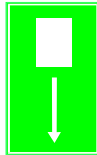
Acil Çıkışlar

Güvenlik duşu

Acil Çıkışlar

Acil Çıkışlar

Acil Çıkışlar

Güvenlik duşu

Sedye

Acil yardım ve ilk yardım telefonu

İKAZ İŞARETLERİ

Tahliye

Yasak

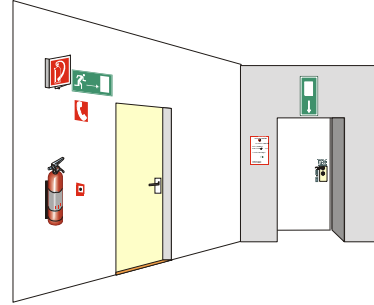
Uyarı

Emredici

Yangın

GÜVENLİK İŞARETLERİ

• Yangın (II)

